

P.G. WODEHOUSE

Nedostížitý komořík

VYŠEHRAĐ

PELHAM
GRENVILLE
WODEHOUSE

NEDOSTIŽNÝ
KOMORNÍK

Pelham
Grenville
Wodehouse

Nedostižný
komorník

VYŠEHRA D

Z anglického originálu The Old Reliable přeložil Ivan Vávra
Překlad citací B. Hodek, J. Josek, J. J. Kolár, J. Vrchlický
Ilustrace na přebalu Daniel Verner
Typografie Vladimír Verner
Odpovědná redaktorka Marie Válková
E-knihu vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2017 jako svou 1635. publikaci
Vydání v elektronickém formátu první
(podle prvního vydání v tištěné podobě)
Doporučená cena E-knihy 150 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r.o.
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

Copyright © Trustees of the P. G. Wodehouse Estate

Translation © Ivan Vávra, 2017
Illustration © Daniel Verner, 2017

ISBN 978-80-7429-867-7

Tištěnou knihu si můžete zakoupit na www.ivysehrad.cz

Smedley Cork a Bill Shannonová, staří přátelé

Z tyrkysově modré nebeské báně slunko pražilo, jak je v Hollywoodu ustáleným zvykem, na rozsáhlý pozemek, jenž už skoro rok nebyl majetkem oné pověstně vznětlivé mexické filmové hvězdy. Nyní náležel paní Adéle Shannónové-Corkové, ale přesto se o něm stále hovořilo jako o *tom baráku Carmen Floresové*. Bylo kolem poledne v měsíci máji.

Sídlo Carmen Floresové stojí vysoko na horském úbočí, tam, kde ulice Alamo Drive končí a přechází do prašné venkovské cesty, jež se vytrácí do krajiny kaktusů a chřestýšů. Slunce tam pražilo na bazén a růžový sad a stromoví všeho druhu, citroníky, pomerančovníky a žakarandy, a na terasu osazenou velkými kamennými dlaždicemi. Sluneční jas však nijak nerozehřál srdce majestátního staršího gentlemana, jenž na terase seděl a vzhledem připomínal starořímského imperátora, který patrně nemírně holdoval škrobovinám a nepočítal kalorie. Jmenoval se Smedley Cork a byl to švagr paní Adély, bratr jejího zvěčnělého manžela. Zasmušile a nevrle pozoroval přicházejícího komorníka.

Byl to nepochybně dokonalý anglický sluha, vysoký a důstojný; blížil se a na stříbrném tácku nesl sklenici něčeho bílého. Dům paní Corkové vydával mnohá svědectví o jejím bohatství a vkusu, ale nic o tom nesvědčilo tak zřetelně jako osobnost komorníka Phippse. Obyvatelé Beverly Hills zaměstnávají většinou manželské páry, které se zhusta vyznačují naprostou nevhodností k službě a bývají propouštěny po prvním týdnu, aby je nahradil jiný párek, stejně

neschopný. O něco lépe jsou na tom ti, kdo získají do služby Filipínce. Avšak k nejvyšší dokonalosti se vypracují pouze takoví, kteří zaměstnávají komorníka dovezeného z Anglie. Nic lepšího nemůžete mít.

„Vaše kyška, pane,“ pravil Phipps tónem laskavého strýce, který se rozhodl obdarovat děcko pamlskem.

Smedley nebyl vždy dost při sobě, seděl-li chvíli na poledním slunci; pozapomněl, že mu Adéla přisoudila k obědu sklenici kyšky namísto koktejlu, na který byl zvyklý. Přičichl ke sklenici a vyjádřil se, že to smrdí jako stará rukavice.

Komorník neslevil ze své důstojnosti, ale dal najevo, že s názorem pana Corka lze sympatizovat a že je zde opravdu jistá podobnost.

„Nicméně, pane, je to nápoj velmi zdraví prospěšný, domnívám se, pane. V Bulharsku to vesničané konzumují ve velkém a jde jim to k duhu.“

„Potřebuju já bulharského vesničana k svému duhu?“

„Nepochybně, pane, i tak se na to lze dívat...“

„Kdybyste někdy někde narazil na nějakého bulharského vesničana, víte co, můžete si ho nechat!“

„Zajisté, děkuji, pane.“

S velkým úsilím se Smedley přinutil, napil se odporné tekutiny a zlobně se rozhlédl po krajině v údolí pod sebou, to jest po nedalekých budovách Jihokaliifornské univerzity v Los Angeles, a postěžoval si:

„Jaký já mám život...“

„Ano, pane.“

„Ani psovi bych to nepřál!“

„Život je pln protivenství, pane,“ filozoficky poznamenal Phipps.

Ačkoli věděl, že to Phipps myslel dobře, ta poznámka ho navztekala.

„Co vy víte o protivenství, jděte se vycpat,“ řekl načuřečně. „Vám je hej, jste bez starosti, svobodný jako pták, když

se vám tady nebude líbit, seberete se a půjdete jinam. To já nemůžu, rozumíte mi? Byl jste někdy zašitej, Phippsi?“

Komorník se pobouřeně zachvěl.

„Pane?“

„Ovšemže ne, tak tomu nemůžete rozumět.“

Vypil zbytek kyšky a roztesknil se. Myslel na poslední vůli svého bratra Alfreda.

Je přímo k nevíře, jak rozporuplně si někteří lidé dokáží vykládat zřetelný záměr zůstavitele!

Zesnulý Al v závěti uložil své vdově, aby „poskytovala hmotnou podporu“ jeho bratrovi. Hmotná podpora by v očích Smedleyho Corka spočívala v ubytování na Park Avenue a přiměřeném příjmu, aby mohl takový byt udržovat, dále pak potřeboval automobil, členství v několika dobrých klubech, každoročně si zajet do Paříže, do Říma, na Bermudy či jinam, a tak dále a tak podobně. Adéla, škodlivá osoba, pokládala za nutné poskytnout mu lůžko, tři jídla denně a používání jejího domácího zařízení a pohodlí. Za těchto podmínek už žil švagr Smedley několik let, dobře jedl, dobře spal, dostával kyšky, co hrdlo ráčí, ale jinak to byla situace podobná pobytu v káznici.

Probral se ze zamyšlení, odchrchlal si a pocítil potřebu lidsky si pohovořit s bližním, bez zábran a přetvářky.

„Víte, co jsem já zač, Phippsi?“

„Pane?“

„Jsem jako ptáče uvězněné ve zlaté klícce!“

„Vskutku, pane?“

„Jsem bídný červ!“

„Teď jsem s prominutím nepochopil, pane. Domníval jsem se, že jste jako ptáče.“

„Taky červ. Bídný, ušlápnutý. Bezprávný červ, odnikud nekyne spásný paprsek naděje. Jak se to jmenuje, v Mexiku?“

„Tamales, pane?“

„Peon. Bezprávný, odstrkovaný, sem a tam, drcený okovnou botou, bitý jako pes. Nejhorší na tom je, že jsem býval boháč! Velkej pracháč, a všechno je fuč!“

„Vskutku, pane?“

„Vskutku, fuč! O všechno jsem přišel, promrhal svoje štěstí! To si musíme, Phippsi, dobře vštípit a zapamatovat, nikdy nesmíme promrhat svoje štěstí.“

„Ano, pane.“

„Jenom blbec promrhá svoje štěstí. Bez štěstí vám do základu nemůžou přibývat procenta, nemám pravdu? Když nemáte žádný základ, jste v háji.“

„Přesně tak, pane.“

„Přesně tak, to jste řekl moc dobře. Nemohl byste mi půjčit stovku?“

„Ne, pane.“

Smedley ve skutečnosti nedoufal. Zatoužil však tak silně po aspoň jednom večeru, kdy by si vyrazil do města někam, kde je život, že neodolal a pokusil se. Věděl, že komorníci bývají spořiví, a byl toho názoru, že je správné se o bohatství dělit.

„A co padesát?“

„Ne, pane.“

„Padesát by mi klidně stačilo,“ přesvědčoval ho Smedley, který dobře věděl, kde jsou rozumné meze, a byl vždycky hotov dělat ústupky.

„Ne, pane.“

Smedley dále neusiloval. Teď viděl, že se dopustil chyby, když sluhovi vyzradil, že si sám promrhal svoje štěstí. Jen mu nasadil brouka do hlavy. Seděl v chmurách, dokud si náhle nepřipomněl včerejší příjezd Adélyny sestry Wilhelminy. Přítomnost Wilhelminy, mezi přáteli známé jako „stará dobrá Bill“, přece úplně mění situaci. Jak mohl zapomenout na tento slibný zdroj hmotné podpory. Sestra švagrové je rovněž jakýsi druh švagrové, krev není voda, to je známá věc, a stovka je mezi příbuznými maličkost, kterou jistě

ráda poskytne. Ostatně ji dobře zná už odedávna, už jako dítě, prakticky...

„Kde je teď právě slečna Shannonová?“ zeptal se.

„V obývacím pokoji, pane. Domnívám se, že pracuje na memoárech paní Corkové.“

„Jasně. Díky, Phippsi.“

„Děkuji, pane.“

Komorník se důstojně vzdálil a Smedley pocítil náhlou únavu. Na obchodní jednání s Bill je dost času, řekl si, a za chvíli se již mísilo jeho pochrupování s cvrkotem jarního hmyzu a šuměním listů nad jeho hlavou.

Spořádaný občan si má po obědě zdřímnout.

* * *

Phipps se po návratu do přípravny osvěžil sklenicí ledové limonády. Lahodný nápoj mu však nedokázal zlepšit náladu. Nevlídně odehnal kočku, která se mu lísala k nohám. Je čas vhodný pro drbání koček za ušima a je čas pro drbání koček za ušima nevhodný. James Phipps nebyl tak bezstarostný, jak ho právě popsal Smedley. Naopak byl velice starostlivý, jenže měl jako každý pořádný komorník masku, za kterou dovedně skrýval své pocity a nálady. Tím se komorníci podobají ústřicím.

Nikdo, kdo by ho viděl sedět zamyšleného a ustaraného v přípravně, by ho nepopsal slovem „bezstarostný“. Opírat se loktem o koleno s bradou v dlani, vypadal by jako Rodinný Myslitel.

Jeho ustaranost pramenila ze včerejšího příjezdu slečny Wilhelminy Shannonové. Nepřestával proklínat zlý osud, který ji sem přivedl. Znovu a znovu se trápil pomyšlením, jaké strašné následky mohou z jejího příjezdu povstat. Byla za tím stará historie. Ta žena věděla příliš mnoho. Jeho budoucnost závisela na tom, dokáže-li držet jazyk za zuby. James Phipps dobře věděl, že mlčenlivost je u žen vzácná

vlastnost. Zatím se sice nezdálo, že by něco hrozilo, ale jak dlouho to vydrží?

V přípravně se ozval zvonek a Phipps zjistil, že zvonění přichází z obývacího pokoje.

Posvátná povinnost volá, řekl si, aspoň v duchu se tak nějak vyjádřil, odložil sklenici ledové limonády a vydal se za hlasem zvonku.

Obývací pokoj byl hned vedle knihovny, přímo pod promítacím sálem; byl to veselý, pohodlný pokoj s velkým psacím stolem u francouzského okna vedoucího k bazénu. Byl vystaven dopolednímu slunci a byla odtud pěkná vyhlídka, pro toho, kdo se takovým pohledem kochal, na věže naftových vrtů, které tehdy lemovaly kalifornské pobřeží. Bill Shannonová seděla za stolem s diktafonem v ruce a o naftové vrty se v té chvíli nezajímala. Vzala na sebe nelehký úkol sepsat paměti své sestry a zcela se na to soustředila.

Bill Shannonová byla hlučná, srdečná čtyřicátnice hrmotné postavy, oděná v pohodlných kalhotách. Její tvář můžeme označit za drsnou a masivní, s výraznými lícními kostmi a silnou bradou, ale dominovaly v ní jasné, veselé modré oči, které z ní nesporně činily ženu osobně přitažlivou, i když nebyla tak výjimečně krásná jako její sestra Adéla. Hlavně byla k bližním milá a vlídná a všichni ji měli rádi dokonce i v Hollywoodu, kde nikdo nemá rád nikoho.

Hovořila ryčným kontraaltem, v dané chvíli do diktafonu, ale Joe Davenport, její bývalý kolega z ateliérů Superba-Llewellyn, o ní satiricky říkával, že i bez techniky by snad dokázala mluvit s nahluchlým společníkem v Číně. Kdyby měla ztratit zaměstnání v Hollywoodu, tvrdil Joe, mohla by se uplatnit v oboru pasteveckého halekání na prasečích farmách v některém ze západních zemědělských států.

„Hollywood!“ hulákala do diktafonu. „Jak mám popsat pocity, s nimiž jsem sem kdysi poprvé přišla, s očima rozšířenýma úžasem a očekáváním. Bylo mi sotva šestnáct

let... nevykládej, bylo ti skoro dvacet... Mladá a životem nezkušená, pouhé...“

Dveře pokoje se otevřely, vstoupil komorník Phipps. Bill ho zastavila posunkem.

„... plaché děvčátko. Pojdte dál, Phippsi!“

„Zvonila jste, madam.“

Bill to potvrdila.

„To je pravda. Chtěla jsem se s vámi poradit o něčem, co nesporně spadá do vašeho oboru. Nějak jsem si uvědomila, že okamžitě potřebuju něco pro povzbuzení, jinak na místě zdechnu. Psal jste někdy memoáry hvězdy němého filmu?“

„Ne, madam.“

„Je to práce, která jednoho pořádně zdrbne.“

„Nepochybně, madam.“

„Takže mi doneste pořádnou whisky se sodou.“

„Ano, madam.“

„Vlastně byste tady měl fungovat jako bernardýn se soudkem brandy na krku. Aby se to zbytečně nezdržovalo.“

„Ano, madam.“

Bill měla až do té chvíle nohy na stole, ale teď se posadila zpříma a spustila nohy na podlahu. Pootočila se v křesle a pozorně se na něho zadívala jasnými modrými očima. Poprvé od jejího příjezdu se jí naskytla příležitost promluvit si s ním mezi čtyřma očima.

„Vyjadřujete se nadmíru stručně a chováte se odměřeně. Co to, milý Phippsi? Jako byste v mé společnosti pociťoval zábrany nebo rozpaky. Mám pravdu?“

„Ano, madam.“

„Ani se nedivím. Trápí vás špatné svědomí. Vím přesně, oč se jedná, Phippsi.“

„Ano, madam.“

„Samozřejmě jsem vás poznala na první pohled. Tehdy jste se mi nesmazatelně vtiskl do paměti. Teď nejspíš přemýšlíte, co bude dál?“

„Ano, madam.“

Bill se usmála nádherným úsměvem, který jí dokázal rozzářit obličej, jako když se rozsvítí nějaká vnitřní lampa, a Phippsovi se pod dojmem toho úsměvu okamžitě ulevilo. Po prvé od minulého odpoledne.

„Vůbec nic,“ řekla Bill. „Budu mlčet jako ryba. Vaše tajemství zůstane skryto. Tak už se rozveselte, člověče, ať se rozlehne vůkol váš radostný smích, o němž jsem slyšela tolik vyprávět.“

Phipps se ovšem nezasmál, neboť něco takového je anglickým komorníkům zapovězeno jejich stavovskou organizací, jen jeho rty se zachvěly, snad úsměvem nebo dojetím, a pohlédl na Bill pohledem plným vděčného obdivu. Nikdy si nemyslel, že by se kdy mohl tak vděčně podívat na členku poroty, která ho před třemi lety poslala do chládku s rozsudkem, o němž newyorský tisk tehdy jednomyslně usoudil, že byl zcela zasloužený. Chvilí mu trvalo, než dokázal své city vyjádřit slovy.

„Ujišťuji vás, madam, že jsem vám za vaši laskavost nesmírně zavázán. Tolik jste mi pomohla. Velice mi záleží na tom, abych si toto místo udržel.“

„Propánajána, proč, přece byste dostal jiné takové nebo lepší, kdekoli v Beverly Hills před vámi rozvinou červený koberec!“

„Z jistých důvodů bych velmi rád zůstal ve službách paní Corkové, madam.“

„Jaké to jsou důvody?“

„Osobní důvody, madam.“

„Nu dobrá. Nic na vás neprozradím.“

„Děkuji nastokrát, madam.“

„Je mi líto, že jsem vás včera vystrašila. Jistě jste měl srdce až v krku, když jste mi včera otevřel dveře, vidíte?“

„Ano, madam.“

„Asi jako Macbeth, když se mu zjevil Banquův duch, co?“

„Moje pocity byly zajisté podobné, madam.“

Bill si zapálila cigaretu.

„Trochu se divím, že vy jste poznal mne. Asi je to tak, že tam člověk sedí a nezbyvá mu, než koukat na obličejé porotců, vidíte?“

„Ano, madam, z dlouhé chvíle...“

„Smůla, že jsme vás museli nechat zavřít.“

„Ano, madam.“

„Byly tam ty důkazy, s tím nic nenaděláte.“

„Ne, madam. Ale poprosím vás, račte prosím trochu ztišit hlas. Stěny mají uši.“

„Cože stěny?“

„Mají uši, madam.“

„Jo tak, uši, rozumím, ovšemže uši. A jaké to bylo v Sing Singu?“ pokračovala šeptem.

„Nebylo to nic příjemného, madam,“ zaševelil Phipps.

„To si myslím,“ souhlasila stále šeptem. „Á, nazdárek, Smedley!“

Smedley Cork se už trochu prospal a teď přistoupil zvenčí k francouzskému oknu.

Phipps se vzdálil; Smedley za ním vyslal nenávistný pohled, jaký obvykle vysílají nemajetní starší gentlemani za komorníky, kteří jim nepůjčili potřebnou stovku, a usadil se na pohovce.

„Potřebuju si s tebou pohovořit, Bill,“ zahájil.

„Hovoř, hochu, hovoř! Co máš na srdci? Propána, Smedley,“ pokračovala jako stará kamarádka, která si nepotřebuje brát servítky, když se znají už pětadvacet let, „tys ale děsně zchátral za tu dobu, co jsem tady nebyla. Zhrozila jsem se, když jsem včera uviděla, jaká je z tebe vykopávka. Vlasy máš šedivé jako jezevec!“

„Pomýšlel jsem na to, že bych si je měl přibarvit.“

„To ti nepomůže. Na šedivé vlasy je jediný lék, francouzský vynález. Říká se tomu guillotina. Asi to je následek života u Adély, vid’? Nedovedu si představit rychlejší způsob jak zešedivět.“

Smedley se zaradoval, když viděl, že je mu Bill beze zbytku nakloněná. Soucitná slova byla hudbou pro jeho uši. Stará dobrá Bill ho vždy zahrnovala soucitem. Jednou či dvakrát se dokonce stalo, že jen silný pud sebezáchovy ho v hodině nouze zachránil před vyslovením návrhu na uzavření manželského svazku. Dosud se mu stávalo, že toho v temných chvilkách litoval, ale pak temná chvílka pomínula a Smedley znovu poznal, že myšlenka na manželství je pro něho nesnesitelná.

„Je to psí život,“ souhlasil. „Jsem obětí útlaku a vykořisťování. Lépe by mi bylo, Bill, kdyby mě věznili na Alcatrazu. Tam by mě jistě nenutili pít kyšku!“

„Adéla tě nutí pít kyšku?“

„Každodenně.“

„To je nelidské! Ale zase na druhé straně to prospívá zdraví.“

Smedley jí posunkem zabránil v pokračování.

„Buď tak hodná, nezmiňuj se o bulharských vesničanech!“

„Co jsou zač, ti bulharští vesničani?“

„Kyška jim jde k duhu!“

„Bulharským vesničanům? K duhu?“

„Phipps si to myslí.“

Bill se posupně zachechtala.

„Phipps! Kdybych nebyla vázána slibem, něco bych ti o něm pověděla. Znáš to s tou tichou vodou?“

„Co? S jakou tichou vodou?“

„Tichá voda břehy mele! To je přesně on, Phipps! Ty si třeba myslíš, že Phipps je jen tak nějaký obyčejný druh komorníka, ale přítel Phipps má své tajemství. Pochopitelně ti nemůžu nic víc říct, protože slib je slib, jak jsem řekla, takže tím to hasne. Vůbec se nepokoušej něco ze mě vymámit.“

Smedley užasl.

„Co můžeš vědět o Phippsovi, vždyť jsi tady teprve od včerejška. Ty ho znáš z dřívějšíka?“

„Ano, poznali jsme se za prazvláštních okolností. Ale na nic se mě neptej.“

„Však se neptám, co je mi do Phippse? Phipps mi může být ukradenej. Šeredně jsem se v něm zklamal, a tudíž jsem s ním navždy skoncoval.“

„Nepovídej! Čeho se dopustil?“

„Požádal jsem ho teď před chvílí o malou půjčku a on, představ si,“ rozhorlil se nanejvýš uraženě, „on mi ji odmítl! ‚Ne, pane,‘ tak to řekl. A to je člověk, který se jistě válí ve fiskálním přebytku. Ještěže jsou mezi námi lidé jako ty, Bill. Ty bys něco takového nikdy neudělala, protože máš dobré srdce a cítíš s prostým lidem. Kamarádka na život a na smrt! Stará dobrá spolehlivá Bill! Půjčíš mi stovku, Bill?“

„Stovku?“ Zamrkala. Sice Smedleyho dobře znala, ale tohle nečekala.

„Nutně ji potřebuju...“

„Potřebuješ jít na flám?“

„Ano!“ přiznal se upřímně. „Flám na nejvyšší úrovni, když na to budu mít. Představ si, že jsem nebyl nikde na krok za posledních pět let! Od Adély dostanu tak na krabičku cigaret, jsem ubožák ve zlaté kleci... Vid', že mi půjčíš tu stovku, Bill, vid' že jo?“

Odpověděla smutně soucitným povzdechem. Srdce jí krvácelo pro trpícího mučedníka.

„Kdybych ji měla, můj drahý nešťastný zlomený kvítku, ráda bych ti ji dala, bez zaváhání. Potřebuješ si vyrazit, aby ti zase zčervenaly tváře. Ale jsem na tom stejně jako ty. Přece si nemyslíš, že bych tady seděla a sepisovala historii Adélina příšerně nudného života, kdybych měla něco v bance?“ Soucitně ho pohládila po rameni. „Mrzí mě, že tě musím zklamat. Chudoba prý povznáší ducha, pěkná pitomost,“ pokračovala moralizujícím tónem. „U mě to vzbuzuje leda závist vůči těm, kteří mají prachy. Jako ten chlapík, se

kterým jsem byla zaměstnaná u Superby-Llewellyn. Dostal padáka, odstěhoval se do New Yorku a hned tam vyhrál v nějaké rozhlasové soutěži čtyřicet tisíc dolarů. Psali o něm v novinách. To se mně nemůže stát ani za milion let.“

„Mně teda taky ne. Ale počkej...“

Odmlčel se a opatrně se rozhlédl vlevo a vpravo a pak ještě jednou za sebe.

„Co se děje?“ zeptala se Bill, nešlo jí do hlavy, proč se tak rozhlíží.

Smedley promluvil spikleneckým šepotem.

„Něco ti povím, Bill.“

„Pověz, ale musíš víc nahlas, neslyším ani slovo.“

„To, co ti chci říct, nemůžeš vykřikovat do širého okolí,“ pokračoval pořád ještě spiklenecky. „Kdyby to zaslechla Adéla, mám po naději, že bych mohl ještě někdy přijít k majetku.“

„Nemáš nejmenší naději přijít k penězům.“

„V tom se osudně mylíš,“ namítl Smedley. „Pokud se ovšem situace vyvine příznivým směrem, v což doufám. Bill, jistě víš, komu tenhle barák dřív patřil?“

„Jistě, je to všeobecně proslulá vila Carmen Floresové.“

„Přesně tak. Adéla ji koupila i se vším zařízením z její pozůstalosti. Se vším všudy, jak to stojí a leží, hned poté, co se Carmen zabila při havárii letadla. Se vším všudy!“

„A co s tím?“

Smedley se opět rozhlédl. Podobal-li se dříve ve chvíli odpočinku starořímskému vládci, teď bychom ho mohli přirovnat k starořímskému vládci, který cosi kuje se svým náměstkem pro politické atentáty.

„Carmen Floresová si psala deník.“

„Vážně?“

„Říká se to. Snažím se ho najít.“

„Proč? Chceš napsat její životopis?“

„Až ten deník najdu, bude to sametové. Chápeš? Uvažuj! Víš, co byla zač, aféry všeho druhu, s každým, kdo jí přišel